

Panství Z. R. hraběte Kinského

v Chlumci nad Cidlinou.

Panství chlumecké jest majetkem hrabat Kinských od doby předbělohorské. Bylo děděno nepřetržitě z otce na syna a nynější majitel v XIV. pokolení jest Zdeněk Radslav hrabě Kinský.

Panství leží v obvodu okresních úřadů Nový Bydžov, Poděbrady, Hradec Králové a Pardubice. Rozprostírá se téměř v 50 katastrálních obcích. Střediskem jest Chlumec nad Cidlinou, kde na zámku Karlova Koruna bydlí jeho majitel a kde jsou také ústřední kanceláře a ředitelství panství.

Celková výměra po pozemkové reformě činí cca 7.400 ha, z čehož na lesy připadá asi 6.000 ha, na rybníky asi 560 ha, zbytek jest půda zemědělská. Geologicky patří půda jednak k mladšímu a staršímu náplavu, jednak k útvaru křídovému. V oblasti kol Zehuňského rybníka vklínuje se „Zlatý pruh Cech“. Převládá terén rovinný v průměru nadmořské výšky asi 220 m.

Chlumecké panství je největším zemědělsko-lesnickým podnikem severovýchodních Čech. Zaměstnává mnoho úředníků a stálých zřízenců a v sezoně zvláště mnoho dělníků. Je pochopitelné, že má veliký význam v hospodářských poměrech širokého kraje.

Zámek Karlova Koruna v Chlumci nad Cidlinou, uprostřed velkého stromového parku, jest překrásný skvost barokní architektury. Dostavěn byl r. 1723 za Frant. Ferdinanda hraběte Kinského, nejvyššího kanceláře Čech. Stavěl jej Fr. Maxim Kaňka podle projektu pražského mistra Giovanni Santiniho.

Většina lesů leží v okrese Nový Bydžov, zasahují však i do přilehlých okresů ostatních. Administrativně rozčleněny jsou na 8 polezí. Hlavními dřevinami jsou borovice, duby, smrky, jasan, vedlejšími modřiny, habry, břízy, lípy, olše a jilm. Pro svou vynikající strukturu těší se velmi dobré pověsti zejména chlumecké duby. Polezí vykazují své zajímavosti, památkové stromy; tak n.př. 800 roků starý jilm v polezí Luhy u Chlumce n. Cidl., vzácné teplocitlivé rostliny v okolí Obory nad Zehuňským rybníkem.

Rybníkářství chlumecké má slavnou tradici. Patří k největším v Čechách. Obhospodařuje asi 60 rybníků. Vedle línů, štik, candátů, okounů a úhořů chován je hlavně kapr. Hladký chlumecký kapr znám jest jako ušlechtilý typ hodnocený pro zvlášť jemné maso. Rybníkářství pracuje podle nejnovějších poznatků plemenářské biologie. Perloú rybníků panství jest rybník Zehuňský pod polesím Obora, založen ke konci XV. století. Při normálním proudu má zatopenou plochu asi 280 ha. Protéká jím řeka Cidlina s povodím přes 1.100 km². Tím je dán také jeho veliký význam vodohospodářský. — Vedle kapra je ideálním prostředím pro chov candáta. Zehuňský candát zejména v poslední době získal si mimořádnou pověst.

Ze zemědělského podnikání význačný jest chov koní, který je na panství chlumeckém původu velmi starého. Řádná chovná kniha pochází z roku 1832. Prosluli jsou zejména „chlumčtí plavci“. Milovníkům dostihů jsou známa četná jména vítězů závodních koní (Pohanka, Neklan, Norma), která pojí se s nejtěžším překážkovým závodem na kontinentě — s „Velkou pardubickou“.

Zemědělský průmysl kraje zastoupen je velkou parní pilou, která vyrábí veškeré sortimenty řeziva jehličnatého a listnatého pro účely truhlářské, bednářské, kolářské, parketářské, pro účely speciální, zejména těžší profily hranolů pro vodní stavby.

Pivovar a sladovna má kapacitu 15.000 hl a 100 vagonů sladu. Zvláštní obliby dobytí si jeho světlý a černý ležák. K panství patří také mlýn „Na hrázce“ u Chlumce n. Cidl.

